

Létkérdések az Alkotmánybíróság előtt

Az Alkotmánybíróság hétfői teljes ülésének napirendjén a következő ügyek, illetve kérdések szerepelnek: rendjénvaló-e, hogy az Alkotmánybíróság nem minden esetben visszamenőleges hatállyal semmisíti meg az alkotmányellenesnek minősített rendelkezéseket? Alkotmányos-e, hogy az adótörvény szerint a nem fizető fél helyett társasház adótorzójánál a tulajdonostársaktól, közös vagyon esetében pedig minden tulajdonostól behajtható a nem rendezett követelés? Hátrányos helyzetet teremt-e a társadalombiztosítási törvény, amikor a nyugdíj újbóli megállapításakor kizárja annak a szolgálati időnek a beszámítását, amely alatt a nyugdíjas munkavállaló korlátozottan nélkül megkapta a nyugdíját. Kedden a teljes ülésen tovább folytatják az abortusz-jogszabályok alkotmányosságáról már több hónapja megkezdett vizsgálódásukat. Akár 500 milliárd forint is lehet az az állami vagyon, amely hosszú távon a magyar kincstár része lesz, azaz a Kincstári Vagyonkezelő Szervezet kezelésébe kerül – hangsúlyozta Penz András, a KVSZ igazgatója, a kincstári vagyonról tartott kétnapos nemzetközi konferencián. Mint elmondta, a jövő év folyamán az Országgyűlés elé kerül a kincstárról szóló törvényjavaslat.

A miniszter a közoktatási törvény előkészítését ahhoz az állapothoz hasonlította, amikor is a viharvert épület előtt a gazda csipőre tett kézzel megáll és azon gondolkodik: honnan is kezdje az újjáépítést? Legalább a fundamentumok használhatóak-e, avagy azokat is cserélni kell. Az oktatási törvénnyel egy korszerű magyar modell kialakítására törekednek. Andrásfalvy szerint: a legrégibb alapok a legmodernebbek. Lásd: Szent István intelmei, amelyek a demokratikus pluralizmus jegyeit hordozzák. Például: a kisebbségek egy ország sokszínűségét jelentik, inkább támogatni kell őket. Ezt az elvet az új törvényben is megfogalmazták.

Az előadó visszautalt arra, hogy a hat évvel ezelőtti oktatási törvény úttörő volt. Megtörte az egypárti ideológiát, egyben között a kísérleti iskolák legalizálásával. A mostani tervezet már negyedik körben fűrésztik meg, a pedagógustársadalom véleményét kikérve. Az alaptervezet csupán a tananyag hatvan százalékát írta elő kötelezőként, a fennmaradó részt az adott intézmény, a pedagógusok töltik meg tartalommal, saját környezetük adottságaira építve. Csúpn egy minimális tudásszintet határoznak meg, ezáltal biztosítva az átmenetet az egyes iskolatípusok között. Azok a települések, ahol nincs iskola, óvoda, halálra ítéltettek.

A miniszter hosszan eszterelte az érzelmi nevelés jelentőségét, amelyet igenis, fel kell vállalniuk az iskoláknak. Felsőoktatásunk mostohább helyzetben van, mint az alapfokú. Fele annyian tanulnak nálunk, mint a fejlett országokban, és fele annyi költséget fordítanak képzésükre, ráadásul az értelmiség jelentős része ma is elhagyja az országot. A felsőoktatásban is szükség van az intézmények közötti „átjárhatóság” biztosítására.

Makó polgármestere aggodalmát fejezte ki: az önkormányzatoknak szinte semmi jogosítványuk nem marad az új törvény elképzelései szerint. Az egyik pedagógus prózai, de lényegi kérdésre tapintott: mi lesz a pedagógusok anyagi megbecsülésével, a béka-perspektívából való szemlélet lassan elviselhetetlen. A miniszter jövőre tíz plusz öt százalék béremelést ígért.

A Gázsó-féle – azóta már lapáttra került – tervezet jobbnak ítélte az egyik hozzászóló, szerinte a mostani visszalépés. Amennyiben a felállítandó területi oktatási központok, „kiszámítási központok” kezébe hatalmat adnak, akkor az egyenlő az iskolák, a pedagógusok kezének megkötésével. Főleg az iskolaszék az intézmények nyakán. A miniszter válaszában elmondta, hogy ezek a központok csupán törvényességi ellenőrzést végeznek, és a legjobb pedagógusok véleményét kérik ki. Arról már nem szólt a fáma, hogy kik mondják meg: kik a legjobb pedagógusok?

A vitában megnyilvánuló tanárok hangjából aggodalom csendült ki, az oktatási törvény tervezetét erősen centralizálnak ítélték. Mi lesz az iskolák, a pedagógusok önállóságával? Andrásfalvy Bertalan természetesen igyekezett megnyugtatni őket: semmi ok az aggodalomra. A hallgatóság ezt kétkedő hűmmögéssel fogadta. Ahogy a vak mondta: majd meglátjuk.

V. FEKETE SÁNDOR

Andrásfalvy Bertalan Makón Viharvert oktatás

Kultuszminiszterünk, Andrásfalvy Bertalan az MDF és a Kereszténydemokrata Néppárt makói szervezete meghívásának eleget téve pénteken este a régi városháza zsúfolásig megtelt nagyteremben fórumon vett részt. A házigazda Mihály Zoltán országgyűlési képviselő volt. A vitát a vendég egyórás előadása előzte meg.

meztől, saját környezetük adottságaira építve. Csúpn egy minimális tudásszintet határoznak meg, ezáltal biztosítva az átmenetet az egyes iskolatípusok között. Azok a települések, ahol nincs iskola, óvoda, halálra ítéltettek.

A miniszter hosszan eszterelte az érzelmi nevelés jelentőségét, amelyet igenis, fel kell vállalniuk az iskoláknak. Felsőoktatásunk mostohább helyzetben van, mint az alapfokú. Fele annyian tanulnak nálunk, mint a fejlett országokban, és fele annyi költséget fordítanak képzésükre, ráadásul az értelmiség

jelentős része ma is elhagyja az országot. A felsőoktatásban is szükség van az intézmények közötti „átjárhatóság” biztosítására. Makó polgármestere aggodalmát fejezte ki: az önkormányzatoknak szinte semmi jogosítványuk nem marad az új törvény elképzelései szerint. Az egyik pedagógus prózai, de lényegi kérdésre tapintott: mi lesz a pedagógusok anyagi megbecsülésével, a béka-perspektívából való szemlélet lassan elviselhetetlen. A miniszter jövőre tíz plusz öt százalék béremelést ígért.

A Gázsó-féle – azóta már lapáttra

Felszámolják a Hódikötöt

A november 19-i Magyar Közöny írta meg: elkezdődött a Hódiköt felszámolása. Egészen pontosan: a megmaradt Hódiköté, hiszen a belső gyárból angol-magyar vegyes vállalat alakult, de a makói úti egységben is bizonyos részek már külföldi érdekesség alá kerültek. A hajdanvolt szocialista nagyvállalat lekarcsúsított utódja cipelte tovább a terheket, adott (ad még mindig) munkát 500 dolgozónak. A tartozások azonban elérték az 1 milliárd forintot, s a hitelezők türelme is elfogyott.

Kezdetét vette egy újabb fejezet, mégpedig egy hirtelen és váratlan fordulattal. A Dégáznál elszakadt a cérna – a gázszolgáltatóknak ugyanis 7 millióval „lógott” a vállalat. November 19-én – többszöri felszólítások után – elzárta a gázcsapot. Csak hogy éppen aznap jelent meg a Magyar Közöny... Új helyzet állt elő, a régi követelések egy csapásra befagytak, s a Szanáló Szervezettel kellett új szerződést kötni. A szervezet pedig vállalta a közszolgáltatási díjak kifizetését, s szerdán újraindulhatott a termelés.

A felszámolást végző Szanáló Szervezet Szabó Tibort nevezte ki biztosnak a vállalat élére. Mivel csak szerdánként tartózkodik Hód-

mezvászárhelyen, telefonon beszélünk, a személyes találkozást egy későbbi időpontra halasztva.

– Mi lesz a Hódiköttel?

– November 19-i dátummal elkezdődött a felszámolása. Az 1986. évi 11. számú törvény alapján a Szanáló Szervezetnek mérleggel kell átvennie a céget, ennek a határideje december 19. Utána a hitelezők betérjeshetik a követeléseiket. Mindeközben folyik majd a vagyon pontos fölmérése és az adósságok fölbecsülése. Egyelőre csak jöveteink vannak a hitelezők követeléseinek nagyságáról.

– Mi lesz a befejező lépés?

– A vagyon értékesítése, hogy a hitelezőket kielégíthessük.

– Mekkora a Hódiköt vagyona?

– A könyv szerinti érték körülbelül 1 milliárd forint, de ennek is még utána kell számolni. A tényleges vagyon nyilván annyi lesz, amennyiért elkel a cég. Egyelőre nem sokat tudok mondani, még nagyon az elején járunk a folyamatnak.

– A gyár tovább dolgozik.

– Igen, érdekünk, hogy legyen termelés. Egyrészt foglalkoztatjuk az embereket, másrészt azt az üzemet, amelyik termel, sokkal magasabb áron lehet értékesíteni.

F. K.

Fűszért–Audio jegyesség

Félmilliárdos üzlet

A Kopint-Datorg felmérése szerint tavaly másfél milliárd forint értékben importált az ország szárazelemeket, és az áru döntő hányadát az élelmiszerboltokban értékesítették. Ennek tükrében különleges hangsúlyt kap az a hír, mely szerint termékbemutatóval egybekötött sajtótájékoztatót tartott szombat délelőtt a szegedi Audió-Trade Kft. és a Tisza Fűszért. Az előbbi cég már több mint tíz éve importál elektronikai cikkeket a Távol-Keletről, s jó kapcsolataik révén kedvező áron tudják behozni a szárazelemeket. Ezek forgalmazására alakították meg a Fűszért-Audio vállalkozást.

Mint Kelle Istvántól, a részvénytársaság felé kacsingató Tisza Fűszért igazgatójától megtudtuk, néhány hónap alatt tető alá hozták a vállalkozást, amely az ország többi Fűszértjével együtt forgalmazza majd a Távol-Keletről behozott árukat, döntően természetesen a szárazelemeket. Gajdán Béla, az Audió-Trade Kft. ügyvezető igazgatója elmondta, hogy a finanszírozás egy svájci bank segítségével történik, a pénzügyi dollár hitelt tud biztosítani, évi 8 százalékos kamattal. A vállalkozás mögött állnak a takarékszövetkezetek is, mind a két-százhatvan, a maguk 1800 településével. Képviselőjükben Meszlényi Ferenc, most mint az országos vezetőség tagja, a felügyelő bizottság elnöke vett részt a szombat délelőtti eseményen, s biztosította együttműködési készségéről az új vállalkozást.

Az előzetesen felmért piaci igények alapján januárban várható

a „nagy indulás”, GP elemekből például 6 konténer – több mint négymillió darabot – rendeltek. Az 1992. első félévére lekötött csaknem félmilliárd forint értékű elem és kazetta üzlettel a Fűszért-hálózat az ország legnagyobb szárazelem forgalmazójává válhat.

A szombati ünnepélyes aktuson részt vett Oliver Young úr is, aki Ázsia legnagyobb elemgyártó cége, a hongkongi Gold Peak International Ltd. kereskedelmi igazgatója. Olyannyira elégedett a magyar együttműködéssel, hogy rajtuk keresztül szeretne betörni a jugoszláv és a román piacra is. Az előbbi irányba az Audió-Trade Kft. már megtette az első lépést, megnyitotta szabadkai kirendeltségét. Az érdeklődés óriási, Belgrádba nemrégiben szállítottak egy konténer elemet és az első negyedévre még további öt szállítása valószínűsíthető.

KOVÁCS

Ez van, mi lesz...

Az 1991-es évet a falu népe, illetve a vidék lakossága meglehetősen ünnepi hangulatban várta. Igaz, a külső és belső politikai helyzet részben elterelte a figyelmet a gazdasági életről. A gazdaság, különösen az agrárréteg vákuumba került. Nyomta, illetve nyomja a jövedelmezőséget a költségek tervezett, illetve véletlenszerű emelése, a bankok egyeduralma, illetve a nem piaci pénzügyi politika (értem alatta az ügyeleti kamat és a bevételi kamatok közti irreális különbséget), valamint a pénzügyi kormányzat termeléstől való eltávolodása. A pénztelenség a belső piacok elhalását, illetve beszűkülését eredményezte, ami visszahatótt a termelésre közvetlenül. A termékektől gyorsan megszabadulni kényszerülő szövetkezetek olyan üzleteket voltak kénytelenek elfogadni, mely jövedelmezősége nem fedezte a bővített újratermelés költségeit – ezt 1992-ben fogjuk megérezni –, ugyanakkor a szociális háttérrel biztosítani kellett a tagoknak, mivel az elmúlt pár évtized a vállalkozó földműves réteget elkényelmesítette, egészen a bémunkás szintjéig. A kárpótlási törvény megjelenése, illetve hatályba lépése először megkönnyebbülést szerzett, a leendő magántulajdon birtoklási örömét. A földet visszakerék ügy okoskodtak: visszakapjuk, a miénk lesz, bérbé adjuk a téessznek, illetve, ha nem is bérbé, de velük műveltetjük meg, és a terméskből finanszírozzuk a költségeket visszamenőleg. A költségek emelkedésével egyértelmű lett az év második felében, hogy a bérbévevést a termék ára nem bírja el és az is, hogy magánérőből a nevesített vagyonhoz tartozó esetleges hitelek a nyereség reménye mellett képtelenség kigazdálkodni. Ezt és az elkényelmesedést igazolja a visszaigénylések kicsi százaléka.

Az átalakulási törvényjavaslat közkezre kerülése megbolygatta a falut és az ott lakók, a téesszkből élők úgy érezték és hiszik, hogy a szociális biztonság elvesz és ha akar, ha nem, önálló gazdálkodásra kényszerül. A tervezet szerint megmarad 10 százalék osztatlan vagyon nem képes biztonságban adni az üzemeltető közösségnek. Szerintem e miatt az okok miatt lassú baltatolódás várható, illetve ez már meg is indult. Nincs tiszta agrárpolitikája egyetlen pártnak sem, ebből adódóan a parasztnak nem marad más mozgásteret, mint az ingadozás és a rózsaszínű jövő várása. Az újrászerveződéssel eltűnik az ügynevezett háztáji föld, a járadék (természetbeni juttatás) és bizonytalanná válnak a fizetésnapok.

Mindezek eredménye – a tapasztalatok alapján – a földműves társadalom nagyon keskeny rétege kívánja a szövetkezeti forma, mint stabil munkáltató megszűnését és a magánkezdeményezéseken alapuló termelés egyeduralmának megjelenését. Egyértelmű, hogy a korábbi antidemokratikus kinevezéssel „megválasztott” szövetkezeti vezetők nem mindenhol alkalmas a megújulásra, viszont az is egyértelmű, hogy a jelenlegi agrártársadalmat képviselő párt erősen jobbra sodródó politikája miatt megfélemlített vezetőktől sem lehet – még ha alkalmasak is – elvárni a pontos, közösséget szolgáló munkát.

A termelés minősítője a piacon megjelent áru és annak eladhatósága. Szerintem a kollektív termelést meg kell újítani, oly módon, hogy a tulajdonos azt tessen az üzletrészével, amit tud és amire anyagilag képes. Erre a legalkalmasabb forma az új törvény alapján létrejövő, magántulajdonon alapuló, új típusú szövetkezet. A belső átszervezésekkel egyidőben meg kell újítani a kereskedelmet is. A régi, hagyományos módszer, az ügynevezett külkereskedelmi nagyvállalat nem megoldás még akkor sem, ha átalakul. Ezek a cégek elszakadtak a termeléstől és totális nyereség elérése a céljuk. Miután elszakadtak a belső piactól, arra kényszerülnek, hogy ügynevezett felvásárló ügynöki réteget alkalmazzanak és ezáltal akaratlanul is létrehozták a többlépcsős kereskedelmet, mely minden lépcsőjében profitorientált, így a termelő kényeszerhelyzetbe kerül és egy viszonylagos, piactól független árat ér el a termékeiért. Ezt az árat a külföldi partner a magyar pénzügyi ismeretében úgy szabhatja meg, hogy egyetlen tényező, az esetleges állami ártámogatás az, melybe a vevőknek nincs beleszólása, ezt viszont a többlépcsős emésztés fel. Elképzeléseink szerint a jelenlegi magyar mezőgazdaságot csak egy piacorientált közvetlen külkereskedelm tudja úgy támogatni, hogy a termelési költségek mellett nyereséget is realizáljon. Szerveződnünk kell olyan céllal, hogy a megtermelt javak közvetlenül kerüljenek a termelőtől a piacra és az azon képződő árrés a termelőnél maradjon és úgy használhassa fel, ahogy azt érdeke kívánja.

A termelés túlsúlyának magánszférába kerülése esetén is a meghatározó a termék értékesítése lesz. Valamilyen szinten koordinálni kell a felvásárlást, illetve az áru manipulálását. Ezt a feladatot tudná ellátni egy újjászervezett közösségi tulajdonon alapuló szövetkezet.

A kormányon lévő pártok agrárpolitikával foglalkozó jobboldala szerint a téesszket szét kell venni, az elnököket retorzió alá vonni, mert feltételezik, hogy mind „népnyúzó” és vörös múltja van. Sok közösség ezekben az emberekben látja a biztonságot és rajtuk keresztül kezdik visszaszámni a nem is oly régi múltat. Ez ellen tenni kellene és kell, mert a visszarendeződések esélyeit erősen javítja a szociális bizonytalanság és a nem tiszta cél, mely mögött a jövő érke.

Koha Róbert
konzervatív frakcióvezető
Szeged

Nyugdíj nélkülieknek

Felhívással fordulunk mindazon időskorú személyekhez, akik önhibájukon kívül bármilyen okból nyugdíjellátásban nem részesülnek, hogy saját érdekükben jelentkezzenek részletes levélben, amennyiben még nem jelentkeztek. Semmiféle személyi okmányt ne küldjenek. Akik tagjaink sorába kívánnak lépni – kérjük közölni – mellékeljenek tízfórintos levélbélyeget, amit tagdíjként kezelünk. Felkérünk minden jogi és magán-személyt, hogy pénzfelaján-

lásáikkal segítsenek, hogy mi is segíteni tudjunk.
Számunkunk:
OTP 289-98015 670-000751-5.
Felhívásunkat, kérjük, őrizze meg és adja tovább, hogy eljusson azokhoz is, akik az újságokat nem tudják megvásárolni.
Nyugdíjnélküli Időskorúak
Országos Szervezete
6800 Hódmezővásárhely,
Bercsényi u. 21.
Telefon: 62/42-387

KÖZÉLETI NAPLÓ

MA

DR. KOVÁCS BEÁTA, a 6. számú választókerület önkormányzati képviselője lakossági fogadóórát tart 17 órától az Odessa II. számú Herke utcai Általános Iskolában.

CSILLAG JÁNOS, a 8. számú választókerület önkormányzati képviselője lakossági fogadóórát tart 17 órától a Fő fasori Általános Iskolában (Csikós Iskola).

MOLDOVÁN JUDIT, a 4. számú választókerület képviselője fogadóórát tart 17.30–19 óráig a Csongor téri Általános Iskolában.

HOLNAP

GALIBA FERENC, a 19., HORPÁCSY ANDRÁS, a 20. számú választókerület képviselője fogadóórát tart 17–18 óráig a Gedői Általános Iskolában.